

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

HET HOOGSTE RECHT.

De bouwarbeider X. valt op 7 November 1932 van een hoogte van ongeveer zeven meter. In de aangifte van het ongeval aan de Rijksverzekeringsbank worden de volgende afwijkingen genoemd:

Contusie van den rug. Fractuur van den rechter malleolus. Fractuur van het onderste deel van de linker tibia. Fractuur van den linker calcaneus.

Op 26 Juni 1933 wordt de rente door het bestuur der Rijksverzekeringsbank teruggebracht van 100 pCt. op 50 pCt. arbeidsongeschiktheid. Tegen deze beslissing gaat de getroffene in beroep.

Op 2 November 1933 handhaaft de Raad van Beroep de beslissing, nadat hij een rapport heeft doen samenstellen door den chirurg dr. IJ. De conclusie van dit rapport luidt:

„Wervelkolom: lichte scoliose naar links, geen gibbus.

Voorover-, zijdelings-, achteroverbuigen en draaien van de wervelkolom normaal. De klachten van X. zijn de volgende: hij zou nog pijn in het linker enkelgewricht en den linker hiel hebben. Ook het rechter enkelgewricht zou nog eenigen last veroorzaken. Hij zou pijn onder in den rug hebben. Geen mictie- of defaecatieklachten.

X. heeft geen klachten, welke niet met een objectief waarneembare afwijking samenhangen, doch waarvan niettemin zou kunnen worden aangenomen, dat ze bestaan en hem in zijn arbeid belemmeren. Deze zelfde afwijkingen en klachten hebben vermoedelijk in nagenoeg dezelfde mate bestaan op 26 Juni 1933. De op bovengenoemden datum bestaan hebbende afwijkingen en klachten kunnen worden aangemerkt als te zijn een gevolg van het ongeval d.d. 7 November 1932. Tengevolge van dat ongeval is bij X. ontstaan:

een contusie van den rug; dislocatie; fractuur van den linker calcaneus.

De contusie van den rug kan als geweken worden beschouwd.

De rechter malleolusfractuur en de comminutiefRACTuur van linker tibia zijn geconsolideerd zonder standafwijking en hebben geen functiestoornis achtergelaten. De invaliditeit van getroffene wordt grootendeels veroorzaakt door de linker calcaneusfractuur:

In verband met den inhoud der gedingstukken en den tegenwoordigen toestand is de op 26 Juni 1933 bestaan hebbende arbeidsongeschiktheid tengevolge van het ongeval d.d. 7 November 1932 m.i. van medisch standpunt beschouwd met 50 pCt. juist geschat.”

De voornaamste klacht is en blijft de rugpijn. Dat blijkt uit het verdere beloop.

Begin November 1933 gaat X. aan het werk. Na 14 dagen zegt hij niet langer voort te kunnen door stijfheid in den rug.

Op 23 November 1933 rapporteert nu de controleerende geneeskundige der Rijksverzekeringsbank o.a.:

„Getroffene heeft het werk gestaakt wegens pijn in den rug links, tusschen lendenwervels en darmbeenkam.

Bij onderzoek bleek er geen enkele afwijking te bestaan. De bewegingen in de wervelkolom waren volkomen normaal. Een X-photo vertoonde geen afwijkingen; het staken van het werk, wat het ongevalsletsel betreft is niet gemotiveerd, zoodat er geen verandering dient te worden gebracht in de uitkeering naar 50 pCt. invaliditeit”.

Enkele weken later stelt zijn broer hem in de gelegenheid, in zijn dienst den arbeid te hervatten.

Uit het rapport van den agent van de Rijksverzekeringsbank, in specialen dienst, blijkt, dat de broer van getroffene op 8 Januari 1934 verklaart:

„Alhoewel het werken al beter gaat en het naar zijn meening wel zal bijkomen

is hij toch nog niet normaal vlot bij het wegleggen van steenen, hij schijnt het lichaam niet gemakkelijk heen en weer te bewegen en van het gebukt werken in een kelder moest hij afgenomen worden. Dat was hem te lastig en kan hij dus niet volhouden. Ander werk dan metselen heeft hij nog niet gedaan."

Getroffene wordt als een rond bedrag per week gegeven *f* 25.—, bij een vol loon van *f* 33.50 per week (Hilversumsch loon). Die *f* 25.— is hij feitelijk niet ten volle waard.

Hij zelf verklaart den agent: „Hij werkt thans volle dagen, maar kan niet zoo vlug uit den weg als vroeger, Door het voortdurend bukken met steenen grijpen en kalknemen met den troffel wordt hij stijf in den rug; daar is nog maar weinig verbetering ingekomen. Het staande werken kan hij wat betreft de voeten, wel volhouden, doch door het voetletsel, zou hij niet kunnen meehelpen bijvoorbeeld met pannenleggen. Het staan op de panlatten, of op een ladder zou hij niet kunnen volhouden."

De agent concludeert:

„Getroffene is als metselaar een geschoold vakman. Tengevolge van het ongeval klaagt hij over optredende stijfheid in den rug en pijnlijkheid van beide voetgewrichten. Uit de mij verstrekte medische gegevens blijkt, dat de klachten over den rug in geenen deele aannemelijk zijn. Weliswaar heb ik hier uitsluitend gegevens van getroffenes broer als mede-werkgever, ook kreeg ik den indruk dat hij niet bevooroordeeld was. Naar zijn meening zou het wel bijkomen met werken.

Toch gaan alle mededeelingen zoowel van getroffene als van diens broer over een minder vlotte beweging bij het metselen, wat inderdaad inhoudt het voortdurend bukken om steenen en specie te nemen, terwijl hij van het lage werk in een kelder moest afgenomen worden, omdat hij dat niet kon volhouden.

Om die redenen kon hij dan ook ternauwernood *f* 25.— verdienen, terwijl de andere metselaars *f* 33.50 verdienen, d.i. dus 26 pCt. minder, en dat is alleen bij metselwerk, en dus niet bij werk, waarbij hinder van de voeten kan ondervonden worden.

Al zijn hier dan ook medisch geen aanwijzingen, voor een dergelijke tekortkoming zou toch in de practijk blijken, dat getroffene nog niet ten volle in staat is om het metselwerk te verrichten.

Indien van medische zijde hiermede accoord gegaan kan worden, zou ik willen voorstellen nog gedurende vier of vijf maanden een Invaliditeitsrente toe te kennen naar 30 pCt. invaliditeit."

Nog op 15 Januari 1934 schrijft de controleerende geneeskundige in zijn rapport o.a.: „Voor de klachten over den rug bestaan er geen redenen."

Einde Januari 1934 wordt X. naar mij gezonden voor advies in zijn beroepszaak Ik zie hem met een chirurg, die het volgende rapporteert:

„De proc. spinosus van den eersten lendenwervel promineert wat. Pijnlijkheid bij druk wordt nergens aangegeven, wel een teeken, dat X. niet de minste neiging tot aggraveeren heeft. De X-photo brengt aan den dag een compressiebreuk van den eersten lendenwervel. Deze breuk verklaart de klachten volkomen en is de objectief waarneembare afwijking, die blijkens het rapport van dr. X. toen nog niet was bekend. Het feit, dat getroffene zelf in November 1933 bij zijn arbeidshervatting nog niet in staat was 50 pCt. van zijn werk te doen, maakt het zeker, dat ook in Juni zijn arbeidsongeschiktheid nog bijna 80 pCt. moet worden geacht. Ware de wervelbreuk eerder ontdekt, dan zou m.i. de bestreden beslissing door de Rijksverzekeringsbank niet zijn genomen"

Bij de behandeling van het geschil over de verminderde schatting op 26 Juni 1933 van 100% tot 50% arbeidsongeschiktheid voor den Centralen Raad van Beroep kan ik de X-photo toonen, welke de fractuur in de eerste lendenwervel te zien geeft, die oorspronkelijk niet was gediagnosticeerd en die een verklaring geeft van de klachten over pijn en stijfheid in den rug en de moeilijkheid om zich te bukken.

Het is nu bezwaarlijk vol te houden, dat medisch de klachten over den rug in geenen deele aannemelijk zijn.

De Centrale Raad van Beroep draagt een nieuw onderzoek op aan een der hoogleeraren in de chirurgie. Deze hoogleeraar brengt een rapport uit, waarin hij de resultaten van zijn onderzoek in 36 punten omschrijft.

De punten 32—35 luiden:

32. dat bij het achterwaarts buigen van den romp de wervelkolom op normale wijze beweegt;

33. dat bij het nijgen van den romp naar links en naar rechts afwijkingen niet kunnen worden geconstateerd;

34. dat bij het draaien van den romp naar links en naar rechts de bewegingen met normalen en gelijken uitslag worden uitgevoerd;

35. dat bij de studie van de vervaardigde Röntgenphotographie blijkt, dat de eerste lendenwervel een verandering van vorm vertoont, welke aan een traumatische oorzaak moet worden toegeschreven.

De samenvatting van het rapport leidt tot de slotsom:

1. dat de getroffene X. nog stoornissen ondervindt van de gevolgen van de breuk van het linker hielbeen;

2. dat aannemelijk moet worden geacht, dat daardoor nog eenige ongeschiktheid bestaat tot arbeid, als bedoeld bij artikel 18 der Ongevallenwet 1921;

3. dat aangezien de sub 1 bedoelde stoornissen slechts bestaan uit een beperking van de binnen- en buitenwaarts kanteling, terwijl de strekking en buiging in het enkelgewricht normaal zijn en het vlak van aanraking met den bodem in de voetafdrukken nauwelijks verschillen geeft, de mate dezer ongeschiktheid, mede in aanmerking genomen, dat het ongeval plaats vond 7 November 1932, kan geschat worden op twintig procent (20 pCt.);

4. dat gezien de gegevens der stukken en de uitkomsten van het thans verrichte lichamelijk onderzoek, zonder voorbehoud kan worden aangenomen, dat de mate van ongeschiktheid op 26 Juni 1933 met vijftig procent (50 pCt.) niet onderschat is geworden.

Over de wervelfractuur licht ons feitelijk alleen punt 35 in, in de samenvatting wordt zij niet genoemd, hoewel de voornaamste klacht op 26 Juni 1933, den datum waarvoor de arbeidsongeschiktheid moet worden geschat, bestond in pijnlijkheid en stijfheid van den rug.

Thans wordt door den gemachtigde van den getroffene advies gevraagd van een hoogleeraar in de Röntgenologie. Deze brengt het volgende rapport uit op 14 April 1934:

„Ik vind bij getroffene een indrukingsfractuur van lumbale I en een indrukingsfractuur van den linker calcaneus.

Beide traumatische aandoeningen zijn van zoo ernstigen aard in hun gevolgen dat ieder voor zich al als regel een vrij ernstigen graad van invaliditeit met zich medebrengt. Bij dezen man zijn de klachten (intervertebrale pijn en pijn in den voet met moeilijk loopen) van dien aard, dat ze als gevolg van het trauma op te vatten zijn en ook thans nog als een reden voor invaliditeit moeten gelden.

Daar kort na het trauma vermoedelijk de invaliditeit nog grooter geweest zal zijn dan nu, kan aangenomen worden, dat in Juni 1933 er zeker wel een invaliditeit grooter dan 50 pCt. bestaan zal hebben.”

Dit rapport wordt ter kennis gebracht van den Centralen Raad van Beroep. Een nieuwe behandeling voor dezen Raad vindt plaats, waarbij er door de gemachtigde van X. op wordt gewezen, dat de hoofdklacht van getroffene op 26 Juni 1933 in het rapport van den hoogleeraar in de chirurgie met geen woord wordt genoemd en dat hij in zijn conclusies ook met geen woord gewag maakt van de fractuur van den eersten lendenwervel.

De Centrale Raad van Beroep neemt in zijn uitspraak het hiervoren genoemde rapport van den hoogleeraar in de chirurgie over, rept evenmin met een enkel woord van de argumenten, die daar tegenover waren aangevoerd en stelt de mate van arbeidsongeschiktheid op 26 Juni 1933 vast op 50 pCt.

In dit geval treft het ons allerminst, dat een wervelfractuur niet was gediagnosticeerd, zelfs niet toen een X-photo was gemaakt, waar juist de eerste

lendenwervel niet op stond. Het is bekend, dat wervelfracturen meermalen niet, of pas laat worden ontdekt.

In meerdere mate treft ons de absoluutheid, waarmede wordt vastgesteld, dat een bepaalde klacht (in casu rugpijn) niet is gemotiveerd. Een dergelijke positieve uitspraak laat zich gemakkelijker neerschrijven dan bewijzen. Er zijn tal van mogelijkheden denkbaar, waarbij de klacht van de rugpijn, als gevolg van een trauma, zooals deze man heeft gehad, kan voorkomen.

Nog treffender is het, dat deze klacht volkomen wordt genegeerd, nadat de fractuur van den eersten lendenwervel is vastgesteld. Genegeerd door den hoogleeraar in de chirurgie en in aansluiting aan diens rapport door ons Hoogste Rechtscollege, den Centralen Raad van Beroep. De absoluutheid, waarmede deze Raad rapporten van door hem aangewezen hoogleeraren pleegt te volgen, legt een zware verantwoordelijkheid op deze hoogleeraren, die zijn vertrouwen genieten. Men heeft het recht te verwachten, dat zij bij het uitbrengen hunner rapporten een volkomen objectiviteit aan den dag leggen.

Amsterdam, April 1935.

B. H. SAJET.

DE TOELAGE VAN DE RESERVE-OFFICIEREN VAN GEZONDHEID.

Als vervolg op mijn artikel in het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* van 16 Maart l.l. (bldz. 1144) is het voor belangstellende collegae-reserve-officieren van gezondheid wellicht van belang, den verderen loop van mijn proces te vernemen.

Voor hen, die van een en ander niet op de hoogte zijn, zij hier in het kort gememoreerd, dat ik sinds mijn herbenoeming als reserve-officier van gezondheid (20 December 1927) na een 8-jarig dienstverband rechten meende te kunnen doen gelden op de zoogenaamde vrede-toelage, welke mij voor het eerst op 1 Juli 1934 werd uitbetaald. Toen mijn request geweigerd werd, heb ik den Minister van Defensie om toekenning en uitbetaling aangesproken.

In de nummers van 2 en 16 Maart l.l. van dit *Tijdschrift* verschenen hierover enkele korte mededeelingen en de *Geneeskundige Gids* van 22 Maart gaf l.l. een uitvoerig overzicht van de uitspraak van het militair ambtenarengerecht, dat mijn vordering toevees (bldz. 280—284). Tegen deze uitspraak teekende de Minister van Defensie evenwel hooger beroep aan en inmiddels is de zaak voor den Centrale Raad van Beroep te Utrecht behandeld. De uitspraak luidde, dat mijn beroep tegen de weigering tot uitbetaling van den minister ingevolge art. 60, lid 2 der Ambtenarenwet, als nog ongegrond verklaard werd.

Natuurlijk is dit teleurstellend, vooral na het aanvankelijke succes. Als niet-jurist meen ik mij op deze plaats van commentaar te moeten onthouden, doch verwijs belangstellenden naar de beschouwing, welke de griffier van het ambtenarengerecht, mr. CALJÉ, aan deze uitspraak wijdt in het nummer van 17 Mei l.l. van den *Geneeskundige Gids* (bldz. 474—476). Opgemerkt zij slechts, dat deze uitspraak zuiver op formeele gronden plaats vond, en dat de zaak zelf met geen enkel woord in het vonnis ter sprake komt.

Zooals mr. CALJÉ in het aangehaalde artikel dan ook concludeert, is de zaak, waar het om gaat, onbeslist gebleven.

Hoewel het nu dus uitgemaakt is, dat beroep ingevolge de ambtenarenrecht-spraak niet voor mij open stond en ik dus weer net zoo ver ben als te voren, blijft de uitspraak van het ambtenarengerecht toch van groot belang. Dit college heeft namelijk de zaak in haar geheel beoordeeld en uitgemaakt, dat ik wel degelijk rechten kon doen gelden op de bestreden toelage. Deze conclusie blijft m. i. haar volle waarde behouden.

De mogelijkheid blijft nu open langs civiel-rechterlijken weg een uitspraak uit te lokken, en daar ik — en meer collegae met mij — nog steeds overtuigd ben van mijn goed recht en van de billijkheid van mijn aanspraken, gevoel ik in principe veel hiervoor. Evenwel dienen de consequenties, die aan een civiel proces vastzitten, onder de oogen te worden gezien, en met name zijn de kosten aanzienlijk